

Zato mi je le na kratko odgovarjati na nekatere opazke prvega gospoda protigovornika. Nekateri gospodje predgovorniki so se na to uže ozirali. Gospod predgovornik sklicaval se je na zemljiščni davek dežele, ki jo tukaj zastopa, na kar mu je gosp. vladni zastopnik odgovoril, kakor se mu je spodobilo. Če je pa on v prvi vrsti povdarjal povišano poslopnino, pri vsem tem pa še opomnil, da bi tiste dežele, ki so dobile davek odpisau, tudi tak minimum odpisanega davka po elementarnih neizgodah lahko sprejele, bi Vas vendar-le rad opozoril na posledice iz tega izvirajoče, ne da bi se ravno pri tem na eno ali drugo deželo sklicaval — saj smo si v tem vsi enaki. Če bi se katera koli dežela tukaj sklicavala na to, da pred vsemi drugimi zasluži odpisa na davku, bi bile pač to take dežele, o katerih je dokazano, da so dolgo vrsto let veliko preveč davka v cesarske blagajnice dajale. Take dežele imele bi pač večjo pravico do dobrote odpisovanja davka, kakor pa tiste, ki so še le ob uravnavanju zemljiškega davka v pravo razmerje davkoplačevanja stopile.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 6 junija. (*Janski; kriza; Raič; Stritar.*) Dogodba na grobu generala Janskega na budimskem pokopališči dné 21. maja še zmiraj osodepolno pregugava veliko politiko naše države. — Na Dunaj došli ministerski predsednik Koloman Tisza prepričal se je v svoji avdijenci pri cesarju, da je s svojim odgovorom v ogerskem državnem zboru storil veliko napako, ker je neposredno odobral skrunenje Hencijevega spominka, obsojal čin generala Janskega, in ker ni našel celó besedice ne, s katero bi bil obsojal vandalsko početje peštanske vseučilišne mladine. — Čuje se, da je Tisza cesarju uže tedaj ponudil svojo ostavko, katera pa ni bila sprejeta. — Tiszov organ „Pester Lloyd“, ki je maršala nadvojvodo Albrehta kot najvišjega nadzornika vse vojne in gotovo najzaslužnejšega zastopnika naše skupne vojne tako nedostojno žalil zaradi napitnice izrečene v Sarajevu, skušal je z nekim polovičarskim preklicom popraviti ono nesramno psovko s tem, da je pisatelj dotičnega članka odlični Tiszov pristaš Maks Falk izrekel nekaj s sladkôrjem potresen h besedi v pohvalo obče ljubljene in častnega nadvojvode.

Med tem pa se je stvar še dalje razvijala: Videti je, da merodajni vojaški krogi spoznavajo, da bi se s kakoršno koli kaznijo, kateri bi zadela generala Janskega, porušil ves skupno-vojaški duh naše vojne in videti je, da nameravajo generala Janskega pustiti na njegovem prejšnjem mestu v Budim-Peštu.

Ako pa se to zgodi, je ob enem izrečna obsodba Tiszovega odgovora v ogerskem državnem zboru.

To baje tako hudo peče Tiszo in njegove pristaše, da zopet žuga z ostavko misleč, da bode njegovega mišljenja tudi vsa Ogerska.

Mislimo sicer, da je to velika zmota, mislimo, da se bode Tisze sicer držala vsa njegova stranka, katero si je vstvaril deloma z denarji, deloma s silovitostjo pritiska in bajonetov, — toda prepričani smo, da bi si na Ogerskem minister po vsem nasprotnega mišljenja z enakimi sredstvi v rokah prav lahko, če ravno ne hipoma osnoval popolnoma nasprotno stranko. — Kaj je mogoče z madjarskimi sredstvi doseči, poučujejo nas najbolj sedanje razmere v sosedni Hrvatski. Nikakor toraj ne sodimo, da bi ne bilo mogoče sedaj, izrekoma po nezaslišanem prekoračenju državnih proračunov, osnovati boljše obstanku avstrijske države pri-

jazne vlade in nji enake stranke. Vprašanje vrtil se poglavitno krog skupne vojne in o tej zadnji trdnjavi avstrijske celokupnosti dobili se bodo uže tudi še na Ogerskem možje, kateri zvestobe za skupno državo in dinastijo habsburško nimajo samo na jeziku, ampak uže zaradi lastnega obstanka tudi v srcu in dejanji. Skupno-državna kriza tedaj zamore imeti še povoljne posledice.

Petrolejska in oziroma tostranska ministerska in parlamentarna kriza stopila je v boljše dobo: Nasprotje, ki je nastalo med Taaffejevo vlado in državno-zborsko večino imelo je svoj vzrok v nekem mrženji, katero je nastalo med vlado in državno-zborsko večino zato, ker vlada za večino nima mnogo več, kot dobre besede; sicer se pa skoraj nič ne briga za njo in hodi prav svoja pota. — Ker vladi ni bilo mar za večino, prišlo je samo po sebi do tega, da tudi večini ni bila briga za vlado. — Petrolej bil je prvi povod k temu razdvojenju, in, ako se razmera sploh ne obrne na boljše, zna se to še ponoviti. Petrolejska kriza poravnala se je sedaj s tem, da je vlada privolila v povikšanje carine petrolejske od 1 gold. 42 kr. na 2 gold. — Ostaja pa še po sprejetem tem predlogu v dotičnem odseku, sklep zbornice same, o katerem pa danes še ni gotovo, jeli bo storjen sedaj ali na jesen. — Dokonečno sklenilo se bo o tem jutri po zaslišanih vseh klubih desnice.

Danes došla je v Beč žalostna in sedaj prav nepričakovana novica o smrti slovenskega poslanca Božidara Raiča. Klub Hohenwartov, ki se je ravno o poludne zbral o posvetovanje, sklenil je v znamenje svojega sočutja za zvestega svojega uda naročiti umrlemu venec, enako sklenili so še posebej slovenski državni poslanci. Kakor se čuje, bo tudi česki klub storil enak sklep. — Vsi poslanci, ki so poznali živo slovansko čutje in pa pošten značaj pokojnega, globoko obžalujejo veliko zgubo, katera je z njegovo smrtjo zadela desnico.

Sinoči vršila se je po napovedanem sporedu v gostilni „pri zlatem križu“ na cesti Mariahilferstrasse Stritarjeva svečanost v navzočnosti odličnega in mnogobrojnega občinstva, med katerim smo videli okrog 25 državnih poslancev iz Hohenwartovega, českega in poljskega kluba. Program bil je srečno sestavljen in se je vršil prav lepo, petje zborov, samospevi, igra na glasovir in sviranje hrvatskih tamburašev vrstili so se v prijetni premembi in tudi slavnostni govor je v obče dobro slikal delovanje slavljence Stritarja. Želeli bi bili, da bi bil govornik gosp. Majeron izpustil pušice „lipovih bogov“, katere je očital vodjem slovenskega naroda, pa — dejansko je popravila to veselica sama v drugi točki pri zboru „Kdo je mar“, ker s to v program sprejeto in s pohvalo izvršeno točko pokazalo se je samo po sebi, da je bila pretirana fraza „o lipovih bogovih“, ali pa da to malikovanje ne more biti tako pregrešno, kakor je trdil govornik v slavnostnem govoru, ker se je hoté ali nehoté celó sprejelo v spored Stritarjeve veselice. — Prvi del veselice še ni bil dognan do polnoči, drugi del pa je trajal še par ur dalje. Slavljence Stritar sam, ki je bil videti mnogo trdnejega zdravja in dobre volje, čital je navzočim gostom v ta namen spisano pesem z naslovom „Rojakom“.

Iz Ljubljane. — Razkritje Anastasius Grünove spominske plošče v Ljubljani na praznik vnebohoda spremljale so narodne protidemonstracije, katere po stari svoji navadi pristaši geslo „Nemštvo do Adrije“ pretiravajo in vporabljajo proti slovenskemu narodu sploh.

Po mnogih dosedanjih skušnjah bilo je lahko soditi, da tudi ta javna svečanost nemškega „turnvereina“ ne bo ostala brez izgredov. Zato uže, in mislimo, da samo zato je svaril ljubljanski mestni zastop pred javnimi sprevodi, in zato se mu je zdelo nemoogoče s svojimi skromnimi silami vzdržati javni red.

Znano je bilo, da so narodni krogi sila razburjeni zoper ravnanje kranjske hranilnice, katera je tako rekoč na razpolaganje dala zaklade hranilničnega rezervnega zaklada nemškemu „Schulverein“u. Vrh tega širila se je po Ljubljani govorica, da nameravata svečanosti vdeležiti se tudi velikonemška agenta Schönerer in Knotz z nemškimi „burschi“ z graškega in dunajskega vseučilišča.

S pohvalo moramo zato odobriti postopanje c. kr. deželne vlade, katera je javni del svečanosti, kolikor moč, omejila, katera je s pomočjo žandarjev in vojakov vzdržala javni red in tako zabranila izgrede one vrste, ki bi spadali pod kazenski zakonik. — Izrekoma moramo še odobriti, da je gospod deželni predsednik ukazal, ob 12 uri ponoči skleniti komers na kazinskem vrtu, ker je vrt kazinski v resnici le pičlo omejen del javnega sprehajališča v zvezdi in ker ne dvomimo, da je moralo več kot dvanajsturno petje in pitje popolnoma zadostovalo potrebam tudi še tako petja in pitja željnih turnerjev in njihovih gostov. — Po vsem preobilna požrtovalnost bi se bila zahtevala od mestnih rednikov, žandarjev in vojakov, ako bi se jim bilo trudapolno straženje podaljšalo tudi še čez polnočno uro.

Ker nismo nikakoršne potrebe čutili, osebno ogledati si to nemško svečanost, veseli nas, da se je svečanost po poročilu uradne „Laib. Zeitung“ vršila razun nekoliko kričanja na večer — v lepem redu. — Nemški listi, se ve da v nasprotju z uradnim poročilom, vso dogodbo obračajo tako, kakor da bi Bela Ljubljana ne imela prostora za miroljubnega Nemca, kakor da bi bil sklep mestnega odbora obrnjen proti pesniku Anastaziju Grünu. Zato bi bili želeli, da bi bil uže sklep odborov spodbil temelj takemu podtikanju. — Mislimo pa, da to storiti še sedaj ni prepozno izrekoma v očigled interpelacije Mengerjeve v državnem zboru, v kateri so posnete in še poojstrene vse obtožbe in psovke iz nasprotnih nam nemških časnikov. — Za vse te časnike in za javnost treba je toliko bolj nepristranskega pojasnila, ker so se pri tej dogodbi prav po bratovsko pajdašili najojstrejši naši nasprotniki v „Deutsche Zeitg.“, „Grazer Tagespost“, „Neue Presse“ in pa v poluradni „Presse“.

Mi tedaj sklepamo s prepričanjem, da je c. kr. deželna vlada v tej dogodbi na vse strani spolnila svojo dolžnost s željo, da naj narod naš nikdar ne prekorači postavnih mej, in da naj se tudi pred vsem zmernim nemškim svetom razkrije početje nezbirčnih naših nasprotnikov, početje, ki na to meri, iz muhe narediti slona in s tem pred svetom črniti splon gotovo miroljuben naš narod.

Dogodbe na Nemškem trgu, katere so se baje godile po dnevu razkritja, in enako tudi govorica, o kateri se brzojavlja nemškim listom iz Gradca, da je bila Anastasius Grünova spominska plošča pri Blejskem jezeru — razbita — so nas silno osupnile; obsojati in obžalovati jih moramo z največjo ojstrostjo, in brez ovinkov izrečemo, da oni, ki pod krinko narodnosti slovenske s takim početjem skrunijo naše imé, niso prijatelji našega naroda, temveč njegovi najhujši sovražniki, ker s takim početjem večjo škodo prizadevajo imenu, razvoju in politični veljavi našega naroda, kakor naši najhujši nasprotniki! — Narod, varuj se krivih prerokov!

— Kranjska hranilnica imenovala je v svoji seji 1. dne t. m., kakor je bilo uže prej pričakovati in znano, političnega kolovodjo svojega dr. Suppana za hranilničnega vodjo s prostim stanovanjem in mastno plačo. Tako velja tudi tukaj pri hranilnici nemško-politično merilo.

— Vreme. Pretekli petek začelo je, hvala Bogu, deževati, in dolgo zaželjen in pričakovan dež je več dni zaporedoma prav izdatno namočil razpokano žejno zemljo. Trava in polje sta na novo vživila upanje naših kmetovalcev, da pridelek polja ne bo preslab.

Božidar Raič,

državni poslanec, župnik pri sv. Barbari v Halozah na Štajerskem, ud skoraj vseh slovenskih društev,

izdihnil je dne 6. t. m. zjutraj svojo blago dušo. S pokojnim zgubi slovenski narod enega svojih najodličnejših prvoboriteljev, zgubi radodarnega podpornika vseh slovenskih društev, slovenski poslanci izgubijo ljubljene tovariša, večina državnega zbora značajnega, nepremakljivo zvestega in tudi zavednega soboritelja.

Po prestani hudi vročinski bolezni okrevaj je pokojni toliko, da se nihče več ni bal tako žalostnega izida bolezni. Pa — nenadoma hitro poklical ga je minulo nedeljo zjutraj Vsegamogočni iz tega sveta, prav iz sred borbe za slovenski narod, katerega je pokojni ljubil z vsemi silami gorečega svojega čutja.

Pri minuli splošni razpravi o državnem proračunu za tekoče leto bil je pokojni Raič prvi govornik za proračun in z ojstrimi besedami je tožil, da vlada celó v 7. letu svojega vladanja tako čisto prezira opravičene narodne težnje Slovencev, izrekoma Slovencev na Štajerskem. Z živimi barvami slikal je obupni stan Slovencev in kako osodepolno bolj in bolj se širi med njimi nemštvo, ne da bi vlada pokazala tudi le dobro voljo izvršiti svoj lasten, v prestolnem govoru izražen program.

To bil je njegov zadnji govor, njegov zadnji čin v javnosti. Koj drugi dan tožil je o bolezni, katera ga je položila na smrtno posteljo.

Še le 59 let star izdihnil je svojo blago dušo v Beli Ljubljani, kjer mu je naš narod včeraj priredil slovesen, sijajen pogreb.

Vsa domovina žaluje na grobu iskrenega rodoljuba. Hranimo mu večni, hvaležni spomin!

— Smrti poslanca Raiča spominjal se je minuli ponedeljek tudi predsednik državnega zbora dr. Smolka, kateri je naglašal veliko zaupanje, katero je pokojni užival v svoji rojstni deželi in pa naglašal poštenost njegovega značaja, zarad katerega gotovo vsa zbornica obžaluje smrt svojega tovariša. — S pohvalo sprejela je vsa zbornica stoječa to izjavo predsednikovo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Kakor je uže dunajski telegram zadnjih „Novic“ naznanjal, presukal se je položaj gledé ministersko-parlamentarne krize v toliko, da se je pričelo pogajanje med vlado in državno-zborsko večino zarad carine na petrolej.

Sad pogajanja bil je ta, da je carinski odsek z veliko večino zavrgel predlog Süssov in pritrdil predlogu Abrahamovičevemu, po katerem se carina na surov petrolej povekša od 1 gold. 42 kr. na 2 gold. Finančni minister pa je izjavil, da hoče zarad te premembe stopiti v dogovor z ogersko vlado zato, ker se načeloma ne loči od vladinega predloga. S kratkimi besedami